

Beslutad av: Hälso- och sjukvårdsdirektör/Direktör beställning och produktionsstyrning av hälso- och sjukvård 2021-03-01

Diarienummer: HS 2020-01274

Giltighet: från 2021-03-01 till 2022-12-31

Riktlinje/Rutin

Tandvård till asylsökande och personer som vistas i Sverige utan nödvändiga tillstånd

Riktlinjen gäller för: Västra Götalandsregionen

Innehållsansvar: Tandvårdssamordning Koncernkontoret

Uppdaterad version av tidigare: Riktlinjer om tandvård för asylsökande och personer som vistas i Sverige utan nödvändiga tillstånd

Innehåll

Persongrupper som omfattas av riktlinjen	3
<i>Barn som inte fyllt 18 år.....</i>	<i>3</i>
<i>Personer som fyllt 18 år – två åldersgrupper .....</i>	<i>3</i>
Behandlings- och betalningsansvar	3
<i>Asylsökande barn och vuxna .....</i>	<i>3</i>
<i>Personer som vistas i Sverige utan tillstånd.....</i>	<i>4</i>
<i>Registrering.....</i>	<i>4</i>
<i>Sekretess.....</i>	<i>4</i>
<i>Tolk.....</i>	<i>4</i>
<i>Bokning och ersättning för tolkbesök .....</i>	<i>5</i>
Omedelbar tandvård och tandvård som inte kan vänta.....	5
Förhandsbedömning	6
<i>Behandling som alltid ska förhandsbedömas.....</i>	<i>6</i>
<i>Tandvårdssamordning bedömer och beslutar:.....</i>	<i>6</i>
<i>Långvariga och omfattande behandlingar .....</i>	<i>6</i>
<i>Ansökan om förhandsbedömning.....</i>	<i>6</i>
Ekonomi och fakturor	8
<i>Interna fakturor från Folktandvården skickas till.....</i>	<i>8</i>
<i>Fakturor från privata tandvårdskliniker skickas till.....</i>	<i>8</i>
Uteblivet från överenskommet besök eller sent återbud.....	9
<i>Avgiftsbelopp och betalningsansvar vid uteblivet besök eller sent återbud.....</i>	<i>9</i>
<i>Avgift för uteblivet besök får bara tas ut om kallelsen skett efter överenskommelse .....</i>	<i>9</i>
Kontakt	10

Regioner ska erbjuda en god tandvård till alla som är bosatta i Sverige. Akut och omedelbar tandvård ska även ges till den som befinner sig i Sverige utan att vara bosatt i landet. För att säkerställa och utvärdera kvalitén rörande tandvården för asylsökande och de som vistas i Sverige utan nödvändiga tillstånd inom VGR tas denna riktlinje fram.

Definitioner och förklaringar

- *Asylsökande* är personer som söker asyl i Sverige. De har ett LMA-kort eller kvitto på asylansökan i avvaktan på LMA-kort. LMA-kortet utfärdas av Migrationsverket och på kortet finns ett dossiernummer som är unikt för varje asylsökande. LMA-kortet är en tillfällig handling med foto som visar att personen är asylsökande i Sverige.
- *Personer som vistas i Sverige utan nödvändiga tillstånd* avser personer som uppger att de vistas i Sverige utan att inneha nödvändiga tillstånd.
- *Leverantör* avser en privat vårdgivare som VGR slutit separat avtal med om tandvård till asylsökande barn och vuxna.
- *Vårdgivare* avser både Folktandvården och Leverantör enligt ovan.
- *Tandvårdsklinik* avser Folktandvårdens kliniker och Leverantörers kliniker enligt ovan samt privat vårdgivare utan avtal om tandvård till asylsökande.
- *Västra Götalandsregionen* kallas nedan för VGR.

Persongrupper som omfattas av riktlinjen

Barn som inte fyllt 18 år

Tandvård för asylsökande barn och barn som vistas i Sverige utan nödvändiga tillstånd, som inte fyllt 18 år:

- Rätt till **kostnadsfri**, regelbunden och fullständig tandvård i samma omfattning som barn folkbokförda i Västra Götaland.
- Det är patientens födelsedag och inte hela kalenderår som avgör bedömningen.

Personer som fyllt 18 år – två åldersgrupper

Tandvård för asylsökande och personer som vistas i Sverige utan nödvändiga tillstånd – som fyllt 18 men inte 23 år:

- Rätt till **kostnadsfri** akut och omedelbar tandvård och tandvård som inte kan anstå.
- Det är patientens födelsedag och inte hela kalenderår som avgör bedömningen.

Tandvård för asylsökande och personer som vistas i Sverige utan nödvändiga tillstånd – som fyllt 23 år:

- Rätt till akut och omedelbar tandvård och tandvård som inte kan anstå.
- Ska betala **50 kronor** i patientavgift per besök.
- Det är patientens födelsedag och inte hela kalenderår som avgör bedömningen.

Behandlings- och betalningsansvar

Asylsökande barn och vuxna

VGR:s behandlings- och betalningsansvar avser vård utförd hos Folktandvården eller hos Leverantör.

Personer som vistas i Sverige utan tillstånd

VGR:s behandlings- och betalningsansvar avser vård hos en tandvårdsklinik som omfattas av det statliga tandvårdsstödet.

Registrering

- Asylsökande personer ska vid varje besök uppvisa ett giltigt LMA-kort eller kvitto på asylansökan.
  - Registrera numret då detta behövs vid förhandsbedömning och fakturering.
- Person som vistas i Sverige utan nödvändiga tillstånd skrivs in i journalsystemet och hanteras som vid skyddad identitet.
  - Skriv in födelsedatum med åtta siffror (åååå-mm-dd).
  - Sätt X i adressfältet om personen saknar adress.
  - Notera eventuellt mobilnummer till patient eller kontaktperson.
  - Om identitetshandling saknas skrivs patienten in med ett unikt, skapat nummer i journalsystemet och med det födelsedatum som patienten uppger.

Folktandvården Västra Götaland har egna framtagna rutiner för registrering av aktuella målgrupper för sitt journalsystem, T4, som återfinns i T4-handboken.

Sekretess

Regler för sekretess och integritet gäller för asylsökande och personer utan tillstånd på samma sätt som för personer folkbokförda i Sverige. Tystnadsplikt gäller även mot polisen. Om polisen frågar om en namngiven person finns på tandvårdskliniken just nu är vårdpersonal enligt lag tvungna att svara på det. Tandvårdspersonal får dock inte svara på om man känner till en viss person eller om personen varit på tandvårdskliniken eller har en bokad tid längre fram. Vid förfrågan via telefon ska motringning via Polisens växelnummer alltid göras. Notera att tystnadsplikt i många fall även gäller gentemot andra myndigheter som Migrationsverket.

Tandvårdskliniken ska se till att tandvårdspersonal har kunskap om gällande regler avseende tystnadsplikt och sekretess. Tandvårdskliniken ansvarar även för att all övrig personal omfattas av tystnadsplikt.

Lokalerna ska ha förutsättningar för sekretesskyddad och ostörd kontakt.

Tolk

Vid behov ska tolk användas. Barn ska inte användas som tolk.

Bokning och ersättning för tolkbesök

Uppge alltid den asylsökandes LMA-nummer vid beställning av tolk. Om personen visas i Sverige utan nödvändiga tillstånd uppges att så är fallet vid tolkbeställning. Tolkkostnaden faktureras Västra Götalandsregionen direkt av Tolkförmedling Väst.

Omedelbar tandvård och tandvård som inte kan vänta

Med detta avses tillstånd som i normalfallet skulle tas om hand utan dröjsmål för att orsaka så lite lidande som möjligt för patienten. Som beslutstöd ges följande exempel:

1. **Akuta, infektiösa tillstånd** i tänderna och deras omgivning. Exempelvis sanering av infektionsfoci, extraktion, akut rotbehandling och tandvård som påverkar patientens allmänhälsa. Även tandvård som är en följd av akutbehandling till exempel fortsatt rotbehandling, temporära kronersättningar och långtidstemporära fyllningar avses. För rotbehandling av tänder bakom 5:or krävs godkänd förhandsbedömning.
2. **Svåra smärttillstånd och traumatiska tandskador** som kräver omedelbart omhändertagande. Vid traumafall bör en noggrann gränsdragning göras mellan vad som kräver omedelbar vård och vad som kan vänta.
3. **Temporär protetisk ersättning** vid förlust av en eller flera tänder i samband med trauma. Exempelvis när akutbehandling eller trauma medfört tandlucka i framtandsområdet. Den definitiva protetiska behandlingen kan däremot vänta. Vid frakturerad tandkrona bör roten skyddas med temporär kronersättning. Reparativ åtgärd ersätts som sjukdomsbehandlande åtgärd 301–303 innefattande långtidstemporär fyllning.
4. **Sekundära kariesangrepp** i anslutning till kron- eller brokonstruktioner, som kan äventyra bibehållandet av konstruktionen, bör åtgärdas.
5. **Fastsättning av lossnad krona, lagning av avtagbar protes** samt ersättning av sådan protes som gått förlorad eller skadats så att den inte kan lagas, bör även ingå i ersättningsberättigad vård under förutsättning att protesen kan anses absolut nödvändig från estetisk och funktionell synpunkt för den vårdsökande. Vård som inte kan vänta innefattar även därmed sammanhängande följdinsatser som exempelvis fullföljande av behandling med temporär partialprotes eller helprotes om tandextraktioner utförts på ersättningsberättigad indikation. Förlorad protes ersätts endast en gång.
6. **Vid akuta fall med pulpaskada eller apikal parodontit** bör lämpligheten av rotbehandling eller extraktion prövas varvid indikationerna för extraktion vidgas. Därvid bör hänsyn tas till inte bara tandens värde från funktionell och estetisk synpunkt utan även till den vårdsökandes bettstatus i övrigt.

Förhandsbedömning

Akut/omedelbar tandvård kräver aldrig en förhandsbedömning.

Behandling som alltid ska förhandsbedömas

- **Omfattande tandvård** som beräknas kosta mer än 12 000 kronor per patient, kalenderår och vårdgivare för personer som ej fyllt 18 år, och 6 000 kronor per patient, kalenderår och vårdgivare för personer som fyllt 18 år.
- All tidsdebitering, oavsett den beräknade kostnaden.
- Rotbehandling av tänder bakom 5:or.
- Avtagbar protetik
- Käkbenförankrad tandersättning (implantat)**.
- Tandreglering (ortodonti)**. Pågående tandreglering med fast apparatur, vilken påbörjats innan patienten kommit till Sverige, bör som regel fortsätta och slutföras under asylprocessen och kräver också förhandsbedömning.

** Observera att endast barn som inte fyllt 18 år kan beviljas dessa behandlingar.

Tandvårdssamordning bedömer och beslutar:

- Om patienten ingår i någon av persongrupperna som omfattas av dessa regler.
- Om den föreslagna behandlingen är lämplig utifrån asyltidens eller vistelsetidens längd och patientens behov. Vård som kräver långvariga behandlingstider och inte är av akut karaktär bör inte påbörjas när ett avbrytande kan få negativa följder för en asylsökande person som inte tillåts stanna i Sverige
- Om det begärda priset är skäligt. [Ersättningslista för Särskilt Tandvårdsstöd](#) gäller.
- Om den föreslagna behandlingen följer beslutsstödet i faktarutan nedan.
För barn som inte fyllt 18 år gäller VGR:s dokument [Riktlinjer om tandvård till barn 3-19 år](#)

Långvariga och omfattande behandlingar

En långvarig och omfattande behandling som riskerar att inte kunna slutföras om patientens ansökan om asyl avslås. Behandlingen kan då leda till skador eller skapa negativa ekonomiska konsekvenser för patienten och avslås därför om inte särskilda skäl föreligger

Ansökan om förhandsbedömning

Vid ansökan om förhandsbedömning används blanketten *Begäran om förhandsbedömning* (samma blankett som gäller nödvändig tandvård). Det går inte att göra elektronisk begäran om förhandsbedömning eftersom asylsökande och personer som vistas i Sverige utan tillstånd inte har fullständiga personnummer.

Följande underlag ska framgå i ansökan:

- **Patientuppgifter som alltid ska noteras:**

- **Asylsökande**

- ”Asylsökande” på ansökningen.
    - LMA-nummer och giltighetstid (finns på LMA kortet/asylkvittot).
    - Födelsedatum med åtta siffror (åååå-mm-dd).
    - Samordningsnummer/reservnummer (tillfälligt personnummer).

- **Person som vistas i Sverige utan tillstånd**

- ”Utan tillstånd” på ansökningen.
    - Födelsedatum med åtta siffror (åååå-mm-dd).
    - Samordningsnummer/reservnummer (tillfälligt personnummer).

- **Total kostnad för kalenderåret:**

- Beskriv och ange den vård som redan utförts från och med 1 januari innevarande år. Beloppet av den hittills utförda vården ska anges beräknat enligt gällande ersättningslista för det särskilda tandvårdsstödet.
    - Den planerade vården ska anges med åtgärders koder enligt gällande ersättningslista för det särskilda tandvårdsstödet följd med beskrivning och motivation.
    - Det är den planerade vården som förhandsbedöms och gäller till och med den 31 december innevarande år.
    - För patienter över 18 år inryms tandvård som inte kan anstå inom ramen för planerad vård.
    - I anamnesrutan på förhandsbedömningsblanketten ska den vård som redan utförts från och med 1 januari kort beskrivas.
    - För patienter som fyllt 18 år inryms tandvård som inte kan anstå inom ramen för **planerad** vård. Kostnadsförslaget ska bifogas separat som utdrag ur journalsystemet.

- **Röntgenbilder** (Folktandvården ska ange ID-nummer i Romexis)

- **Foto** om sådana finns

- **All förhandsbedömd vård ska slutföras inom ett år** från beslutet. I annat fall krävs ny förhandsbedömning.

- **Ansökan med bilagor skickas till:**

- Västra Götalandsregionen

- Tandvårdssamordning

- Koncernkontoret

- Regionens Hus

- 405 44 Göteborg

Ekonomi och fakturor

- **Underåriga patienter – som inte fyllt 18 år**
Behandling enligt dessa riktlinjer samt Riktlinjer om tandvård till barn och unga 3-19 år ersätts och ska faktureras enligt [Ersättningslista för Särskilt Tandvårdsstöd](#).
- **Myndiga patienter – två åldersgrupper:**
Personer som fyllt 18 men inte 23 år: Omedelbar tandvård och tandvård som inte kan anstå ska faktureras enligt [Ersättningslista för Särskilt Tandvårdsstöd](#). All behandling utöver omedelbar tandvård och tandvård som inte kan anstå, ska betalas av patienten.

Personer som fyllt 23 år: Omedelbar tandvård och tandvård som inte kan anstå ska efter avdrag för patientavgiften faktureras enligt [Ersättningslista](#) för Särskilt Tandvårdsstöd. All behandling utöver omedelbar tandvård och tandvård som inte kan anstå, ska betalas av patienten.

- **Kopia av eventuell förhandsbedömning ska alltid bifogas fakturan**
- **Patientuppgifter i fakturaunderlaget**
Asylsökande – notera alltid:
”Asylsökande” om personen är asylsökande.
Födelsedatum med åtta siffror (åååå-mm-dd).

Person som vistas i Sverige utan tillstånd – notera alltid:
”Utan tillstånd” om det rör sig om en person som vistas i Sverige utan tillstånd.
Födelsedatum med åtta siffror (åååå-mm-dd).
- **Ersättningskravet ska minskas med beloppet som mottagits i patientavgift** för den som fyllt 23 år.

Interna fakturor från Folktandvården skickas till

I 71102
Fakturaenheten Vänersborg
462 80 Vänersborg

Fakturor från privata tandvårdskliniker skickas till

Hälso- o sjukvårdsstyrelsen
Fe 982
405 83 Göteborg
Referens: Beställar-ID 6004001

Uteblivet från överenskommet besök eller sent återbud

Patienterna ska informeras om avgifter för uteblivet besök eller sent återbud. Information ska ges via den skriftliga kallelsen eller muntlig överenskommelse samt genom anslag vid mottagning och reception. Vid tidsbeställning bör patienten informeras om att avgift kommer att tas ut enligt nedan.

Avgift ska betalas om patienten

- uteblivit från överenskommet besök.
- meddelat återbud senare än 24 timmar före besöket.

Avgiftsbelopp och betalningsansvar vid uteblivet besök eller sent återbud

Avgifter och betalningsansvar följer VGR:s [patientavgiftshandbok](#) och [Avgifter vid uteblivet patientbesök](#)

Underåriga patienter – barn som inte fyllt 18 år

Avgiften på 100 kronor ska betalas av barnets förmyndare. För undantag se patientavgiftshandboken.

Myndiga patienter

- Personer som fyllt 18 år men inte 23 år
Avgiften på 100 kronor ska betalas av patienten själv.
- Personer som fyllt 23 år
Avgiften på 50 kronor ska betalas av patienten själv – samma som den ordinarie patientavgiften.

Avgift för uteblivet besök får bara tas ut om kallelsen skett efter överenskommelse

- Kallelse till följd av direkt kontakt mellan tandvårdsklinik och patienten.
- Kallelse från en vårdgivare efter remiss.
- Återkommande kallelser som sker utifrån en överenskommelse.

Undantag – när förmyndaren eller patienten kan slippa betala (godtagbara skäl)

-Om kallelsen skett utan överenskommelse mellan vårdgivare och patient.

-Om patienten tillhör en patientgrupp som vården särskilt behöver värna om (exempelvis barn med aktuellt eller förväntat stort behandlingsbehov, och barn med tre eller fler uteblivande under en behandlingsomgång) – eller där det kan vara olämpligt att skicka hem en faktura. Avgift för uteblivet besök kan då istället tas ut vid nästa besök. I enstaka fall kan det också finnas skäl att avskryva kravet.

-Om det finns godtagbara skäl, exempelvis akut insjuknande eller traumatiska händelser i familjen.

Det är chefen för mottagningen som fattar beslut. Prövningen ska vara restriktiv.

Kontakt

- Tandvårdssamordning
koncernkontoret.tandvard@vgregion.se
- Frågor om fakturering – asylsökande och personer utan tillstånd
[https://www.vgregion.se/halsa-och-
vard/vardgivarwebben/vardadministration/fakturering/fakturering-
asylsokande-och/](https://www.vgregion.se/halsa-och-vard/vardgivarwebben/vardadministration/fakturering/fakturering-asylsokande-och/)